

Forfatter: Paludan-Müller, Fr.

Titel: Udrag fra Dandserinden

Citation: Paludan-Müller, Fr.: "Dandserinden", i Paludan-Müller, Fr.: *Dandserinden*, udg. af Berit Ziegler, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 132. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-paludanm04-shoot-idm140348531906336/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Dandserinden

Fortælleren kan ikke tilslutte sig den optimistiske tankegang, der modsiges af erfaringen. Det dennesidige er en jammerdal, præget af altings forgængelighed og tomhed. Tiden er således en faktor, man ikke kommer uden om og aldrig får lov til at glemme (20-23) – selv kærligheden afløres som tom og kortvarig (182, 260). Mennesket kan ikke engang trøste sig ved at betragte symbolerne på »Guds« eksistens, fordi de vil forgå som alt andet: »Caput er Alt [...] / som Tidens store Vinge værner: / Jord, Sol og Maane, Nattens gyldne Stjerner« (23.6-8). Gudsidealet skjuler sig for os ved ikke at reflekteres i fænomenerverdenen: havoverfladen er i oprør, så den ikke kan spejle stjernerne, og himlen skjules af mørke og dækkes af skyer og tåge: »Forneden sees kun Undergang og Grav, / Foroven Evighedens Lys sig dølger« (86.3-4). Dermed har det dennesidige mistet sin eneste forbindelse til det hinsidige, og skellet synes uoverstigeligt.

Det hinsidige er romantikkens forestilling om livet efter døden i et himmelsk Paradis »fuld af evig Lykke« (99.5). I det hinsidige virkeliggøres »Gud«, også kaldet »Ideen« (92.8) og »Det Ene« (100.3), der tænkes at gribe ind i tilværelsen som et mere eller mindre styrende skæbnensforlystelse, der holder alt samlet med et bestemt, men ukendt formål.

Fortælleren ved ikke, hvad han skal tro. Han ønsker på den ene side brændende, at der eksisterer en kærlig og nådig »Gud«, da det syndige og onde menneske virkelig har brug for frelse. På den anden side beklager han sig over ikke at kunne få vished på grund af »Det aldrig gjenemtrængte Kundskabs Slør« (99.2). Fortælleren svinger konstant mellem håb og tvivl: »Til Tvivl [blev] hvert helligt Haab om Himlens Herlighed« (87.8), »Hvad Tro mig var, / Er nu kun Haab, hvis Rod af Tvivl er knækket« (97.5-6), og »neppe blev vor Tvivl til Hvilte bragt, / Da reiser sig med Vælde flux Erfaring, / Og peger paa det Døende i Alt« (369.5-7). Han afviser derfor troen som det svage individs forsvarsmekanisme: »hvad er Tro? vor Svagheds gyldne Skjold« (370.1).

Når det dennesidige liv forkastes, og der stilles spørgsmålstegn ved det hinsidige, kan mennesket kun resignere og bede (370.7), for måske eksisterer Gud og kan hjælpe. Håbet er det svage individs eneste trost, fordi det forhindrer ham i at gå til: »Dog meer end Alt er herlig denne Haaben! / I Livets Bolgegæng vort Anker kun« (416.1-2). Fortælleren er, som Rolf Dorset skriver i *Den erindrende Faun* (s. 148), ikke langt fra totalt at afskrive evigheden som en projicering af øn-